

آموزش و توسعه

Education and Development

رشد اقتصادی به افزایش کمیت‌ها و توسعه اقتصادی به ارتقای کیفیت‌ها اشاره دارد. توسعه همراه با تغییرات بنیادین و گسترش ظرفیت‌های تولیدی است. توسعه ملازم با تحول در نهادهای اجتماعی و دامن زدن به مشارکت بیشتر مردم است. علاوه بر این، توسعه زمینه‌ساز گسترش عدالت اجتماعی است. رشد پایدار اقتصادی پیش‌نیاز توسعه است (عمادزاده، م. و محمدی، ف. (۱۳۹۷)). آموزش یکی از عوامل محوری برای دستیابی به توسعه است. آموزش و توسعه ارتباط دوسویه دارند. آموزش موجب توسعه اقتصادی و توسعه نیز زمینه رشد نظام آموزشی را فراهم می‌کند (Chabbott C. and Ramirez F.O. (۲۰۰۰)).

اثر آموزش بر توسعه: آموزش در چارچوب سرمایه‌گذاری در سرمایه انسانی به قدرت تولید و بهره‌وری بالاتر نیروی کار می‌انجامد و به رشد و توسعه اقتصادی دامن می‌زند. با آموزش پیشرفت علمی حاصل می‌شود، تولید و انتقال دانش تسهیل و تسریع می‌شود و افزایش تولید سرانه به رفاه مادی و توسعه اقتصادی منجر می‌شود (ساخاروپولوس، ج. و وودهاال، م. (۱۳۷۳)). آموزش سبب می‌شود تا افراد به سلامتی خود بیشتر بیندیشند، در بهداشت و درمان خود کوشا باشند (عمادزاده، م. و قندهاری، ز. (۱۳۹۲)). بدون آموزش افراد گفتمان توسعه، ایجاد نهادهای پویا و تربیت نیروی انسانی متخصص امکان‌پذیر نیست. همه جوامع برای نیل به توسعه بیشتر هر ساله منابع عظیمی را به سرمایه‌گذاری در آموزش جوانان خود تخصیص می‌دهند. تحقق حقوق بشر که یکی از پیش‌نیازهای توسعه است، مستلزم گسترش نظام آموزشی است و آموزش مهم‌ترین ابزار برای شکوفایی و بالندگی جوانان محسوب می‌شود. استقلال فکری، عزت نفس و گسترش حق انتخاب بدون آموزش تحقق نمی‌یابد. آموزش جوانان را جامعه‌پذیر می‌سازد، مشارکت آنان را در مسائل اجتماعی افزایش و تحرک و جابه‌جایی نیروی کار در جامعه

را تشویق می‌کند. آموزش به تحول فرهنگی می‌انجامد و سبب می‌شود تا افراد اهداف والاتری را دنبال کنند و در جستجوی معنی‌دار کردن زندگی خود باشند. آموزش وسیله‌ای است که زمینه نیل به رشد و توسعه اقتصادی را فراهم می‌کند.

اثر توسعه بر آموزش: توسعه اقتصادی عبارت است از: ارتقای سطح زندگی، بهبود عدالت اجتماعی و کاهش نابرابری‌ها، ایجاد اشتغال، احترام به حقوق بشر و در نهایت افزایش مشارکت مردم. اثر توسعه بر آموزش را باید در ابعاد کلان و برای کل نظام آموزشی مورد بررسی قرار داد. بدین ترتیب، اثر توسعه در حوزه آموزش شامل: گسترش امکانات، تسهیل دسترسی‌ها، کاهش نابرابری‌های اجتماعی، کاهش تبعیض‌های جنسیتی، ایجاد انگیزه در خانواده برای فرستادن فرزندان به مدرسه، توسعه آموزش عالی به‌منظور تأمین نیازمندی‌های نیروی انسانی، ایجاد واحدهای "تحقیق و توسعه" و گسترش فضای یادگیری عمومی در کل جامعه است (McGrath S. (۲۰۱۰)). توسعه اقتصادی سبب می‌شود تا حق انتخاب و مشارکت جوانان در کسب علم و دانش و یادگیری مهارت‌ها جهت استفاده هرچه بیشتر از فناوری‌های نوین افزایش یابد. برنامه‌های توسعه اقتصادی و اجتماعی نیز بستری را فراهم می‌آورند تا منابع و امکانات بیشتری به بخش آموزش رسمی و غیررسمی تخصیص یابد و نیروی انسانی موردنیاز برای رشد بالاتر را آماده سازد.

بدین ترتیب آموزش زمینه توسعه اقتصادی و اجتماعی را گسترش می‌دهد و توسعه اقتصادی باعث گسترش نظام آموزشی می‌شود. بنابراین توسعه و آموزش لازم و ملزوم یکدیگر هستند.

کتاب‌شناسی

- عمادزاده، م. و محمدی، ف. (۱۳۹۷). *رشد اقتصادی، نظریه‌ها و راهبردها*، اصفهان: انتشارات دانشگاه شیخ بهایی.
- ساخاروپولوس، ج. و وودهاال، م. (۱۳۷۳). *آموزش برای توسعه، تحلیلی از گزینش‌های سرمایه‌گذاری*، ترجمه پریدخت وحیدی و حمید سهرابی، تهران: انتشارات سازمان برنامه و بودجه.

عمادزاده، م. و قندهاری، ز. (۱۳۹۲). *سلامتی و رشد اقتصادی*، اصفهان: انتشارات جهاد دانشگاهی دانشگاه اصفهان.

Chabbott C. and Ramirez F.O. (۲۰۰۰): "Development and Education", Handbook of the Sociology of Education pp ۱۶۳-۱۸۷.

McGrath S. (۲۰۱۰): "The role of Education in Development: an Educationalist's Response to Some Recent Work in Development Economics", School of Education, University of Nottingham, Nottingham, UK.

مصطفی عمادزاده
گروه اقتصاد دانشگاه اصفهان

دانشگاه اقتصاد